

МОЛОДІЖНИЙ СЕГМЕНТ РИНКУ ПРАЦІ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

**Л.М. Титаренко, кандидат економічних наук. С.В. Малюга.
Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка**

© Титаренко, Л.М., 2014.

© Малюга, С.В., 2014.

Стаття отримана редакцією 14.10.2014 р.

Вступ. Порушення рівноваги на ринку праці, що спричиняє зростання безробіття молоді, – одна з найбільших проблем у структурі сучасної національної економіки. Від збільшення рівня безробіття страждає не тільки молодь, а й економіка країни. Невикористаний трудовий потенціал має вирішальне значення як для України, так і для інших держав, що розвиваються, з великим відсотком молоді серед населення. Саме молодь є стратегічним ресурсом суспільства, який визначає масштаби й темпи соціально-економічного і технічного прогресу, забезпечує політичне, економічне та соціальне майбутнє країни.

Розв'язання проблеми зайнятості молоді, зокрема в Україні, повинно бути одним з основних завдань держави й суспільства. Подолання диспропорцій молодіжного сегмента ринку праці зможе не лише поліпшити соціально-економічний клімат у державі, а й виконати такі важливі соціально-економічні функції, як допомога малозахищеній частині населення, особливо молоді, припинення відтоку кращих молодих кадрів за кордон, забезпечення подальшого економічного та наукового зростання всіх секторів виробництва в країні.

Наразі Україна, як усі цивілізовані країни, визнає розвиток освіти однією з головних функцій держави і пріоритетною сферою соціально-економічного, інтелектуального, духовного й культурного розвитку. Молода людина з вищою освітою є більш конкурентоспроможною на ринку праці, вона володіє необхідним потенціалом, реалізація якого найближчим часом може істотно поліпшити економічне, соціальне становище суспільства і відродити національно-духовні надбання держави. Це посилює актуальність дослідження сучасних проблем молодіжного сегмента ринку праці та потребує формування концептуально нової теорії, спрямованої на поліпшення кількісних і якісних характеристик людського капіталу, активізацію інвестування у відкриття нових робочих місць, у сферу освіти та підвищення життєвого рівня населення.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. У провідних вітчизняних та зарубіжних часописах неодноразово порушувалося питання молодіжного ринку праці. Потрібно віддати належне дослідженням таких учених, як Дж. Саймон, С. Кастрл, М. Тоффлер, Д. Богиня, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Грищенко, В. Врублевський, які досліджують загальні питання відтворення зайнятості; функціонування молодіжного ринку праці; особливості молодіжного безробіття в ринковому середовищі національної економіки [1, 2].

Проблемами визначення соціально-економічної ефективності робочої сили в умовах інноваційного розвитку та прогнозування рівня безробіття в Україні займаються О. Васильєв, А. Яковлєва, М. Черненко [3, 4]. Аналізуючи статистичні дані, науковці відмічають, що зростання молодіжного безробіття супроводжується скороченням інвестицій в освіту, перетоком молоді до сектора неформальної зайнятості, неефективним використанням людського капіталу, соціальною нестабільністю, зміною освітніх та професійних орієнтирів [5, с. 12].

Значну роль у відтворенні рівноваги на сучасному молодіжному ринку праці відіграють зовнішньоекономічні чинники. Тому українські економісти, серед них О. Горяча, Г. Клишко,

М. Максимова, О. Пазюк, А. Поручник та ін., в своїх працях досліджують проблему відтворення зайнятості в країні під впливом міжнародного руху капіталу, міжнародної торгівлі. Аналітики відзначають, що через трудову міграцію осіб молодого віку національна економіка несе втрати найбільш продуктивної частини населення. Акцентується увага та тому, що більшість виїжджаючих за кордон прагнуть залишитися там на постійне місце проживання, що завдає шкоди трудовому потенціалу України, формується несприятливе співвідношення між чисельністю працездатного та непрацездатного населення [6, с. 40].

Аналіз сучасних зарубіжних досліджень і публікацій засвідчує також, що світова спільнота постійно і цілеспрямовано розробляє програми молодіжної політики. Особливу роль виконує Організація Об'єднаних Націй (ООН), яка кожні два роки випускає Світовий звіт із молодіжних питань. Починаючи з XXI ст. цей процес суттєво активізувався через роботу міжнародних інститутів, які постійно вдосконалюють стратегію молодіжної політики.

Таким чином, стан молодіжного сегмента ринку праці є досить актуальною проблемою для сучасної національної економіки і потребує, по-перше, детального аналізу можливостей його рівноваги й, по-друге, вдосконалення процесу його регулювання державою щодо зменшення молодіжного безробіття в майбутньому.

Мета статті полягає у дослідженні специфіки (особливостей) сучасного молодіжного ринку праці та узагальненні економічних чинників, що впливають на його рівновагу.

Основний матеріал і результати. Ринок праці вважається найважливішою складовою й особливою підсистемою загальної структури національної ринкової економіки, що виконує організаційні, економічні та соціальні функції. Водночас цей ринок створює механізм саморегулювання через попит і пропозицію праці, ціну праці та конкуренцію. Порушення рівноваги на ринку праці призводить до соціально-економічної ситуації в суспільстві, за якої частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю й отримання заробітної плати як джерела існування.

Хоча безробіття сприяє трудовій дисциплінованості та активності працюючого населення, але водночас – це негативне явище, соціально-економічні втрати від якого настільки значні, що в усьому світі докладається багато зусиль до його мінімізації. Однак жодній країні не вдається повністю ліквідувати безробіття. Така ситуація обумовлена переважанням пропозиції праці над попитом на неї. В Україні впродовж становлення та розвитку ринкової економіки простежуються серйозні зміни на ринку праці, пов'язані зі стрімким підвищенням попиту на кваліфіковану робочу силу та розбалансуванням попиту і пропозиції на працю для більшості професій, що особливо загострює проблему безробіття серед молоді. Зокрема, від неможливості знайти пристойне робоче місце більшою мірою страждає молодь, тобто частина населення працездатного віку до 35 років. Найскладніша ж ситуація у віковій підгрупі 15 – 24 роки, а це в більшості студенти та випускники навчальних закладів.

Таблиця 1

Рівень зайнятості населення за статтю, віковими групами та місцем проживання у 2013 році (в середньому за 2013 рік, у відсотках до загальної кількості населення відповідної вікової групи)

Населення	Працездатне населення	у тому числі за віковими групами, років					
		15 – 24	25 – 29	30 – 39	40 – 49	50 – 59	60 – 70
Усе населення	67,4	32,5	73,8	79,8	80,5	63,8	23,8
Жінки	63,8	28,5	65,0	74,0	79,6	58,2	21,4
Чоловіки	71,1	36,3	82,2	85,6	81,5	70,6	27,5
Міські поселення	67,3	28,9	74,5	80,9	80,9	61,3	16,5
Сільська місцевість	67,8	39,7	71,7	76,9	79,6	69,8	41,0

Складено авторами за даними Державної служби статистики України.

Аналіз статистичних даних (табл.1) свідчить, що за 2013 рік в Україні питома вага зайнятого населення саме у віковій категорії 16 – 24 роки була найменшою, порівняно з іншими віковими категоріями. Частіше за все ця категорія молодих людей працює неповний робочий день або ж займається незареєстрованою трудовою діяльністю [7]. Найвищий рівень зайнятості

у віковій групі 30 – 39 років і 40 – 49, адже це категорія людей, які переважно мають досвід та навички і сформувалися як спеціалісти. У більш старших вікових групах вагомими причинами безробіття є звільнення за власним бажанням та вивільнення з економічних причин. За даними Державної служби статистики, рівень безробіття населення віком 15 – 70 років, визначений за методологією Міжнародної організації праці, в Україні в середньому зріс з 7,6% у першому півріччі 2013 року до 8,6% у першому півріччі 2014 року. Понад 50 % усіх безробітних становлять молоді люди віком до 35 років [7]. Це негативна тенденція, тому що молодіжний сегмент загальнонаціонального ринку праці є суттєвим резервом підвищення продуктивності та конкурентоспроможності праці як на національному, так і світовому рівні.

Водночас аналітики доводять, що протягом багатьох років конкурентоспроможність України забезпечувалася перш за все дешевою робочою силою. За останні роки більшість вакансій були розраховані на фахівців з досвідом роботи від одного до трьох років, а кожна п'ята вакансія потребувала робітників без досвіду роботи [8]. У 2013 році ця тенденція збереглася (рис. 1), тоді як у розвинутих країнах економічний розвиток забезпечувався підвищенням попиту на кваліфіковану робочу силу.

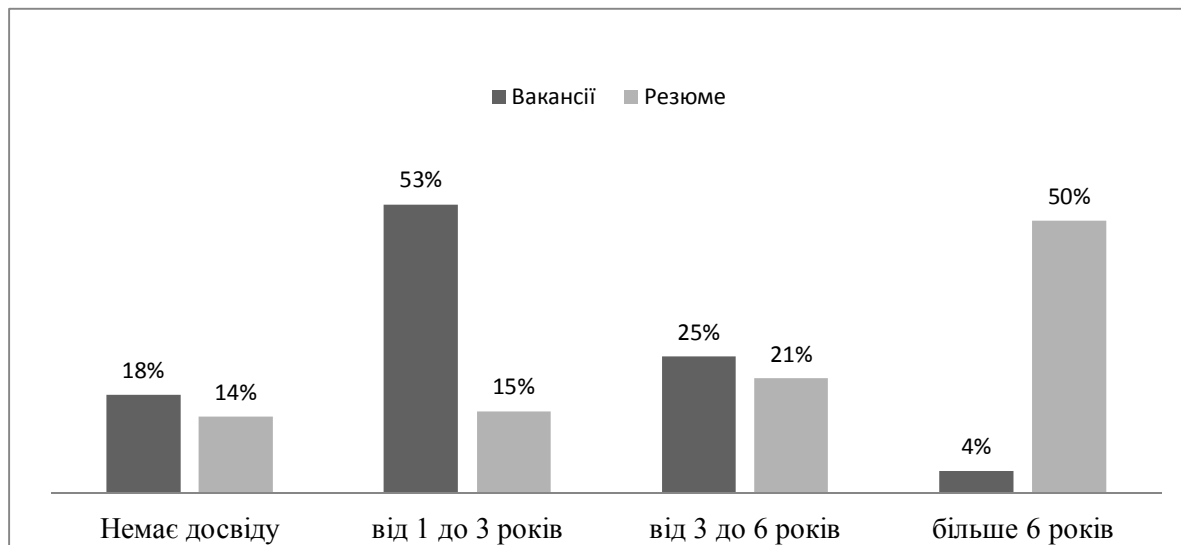

Рис. 1. Структура попиту та пропозиції за досвідом роботи на ринку праці в Україні у 2013 році (у відсотках від загальної кількості вакансій і резюме)

Що стосується 2014 року, то, як свідчить статистика хетхантингових компаній, у цілому в Україні кількість резюме молоді збільшилося на 20 – 23% порівняно з аналогічним періодом 2013 року [9]. Складна економічна ситуація в країні змушує компанії йти на непопулярні заходи. Багато хто з них прийняли рішення почекати більш стабільної ситуації та призупинили набір нових співробітників. Крім того, що влітку на ринку праці традиційно зменшується попит на робочу силу, у 2014 році негативна динаміка обумовлена нестабільною економічною і військовою ситуацією в країні. У зв'язку з проведенням АТО економіка східних регіонів значно постраждала, що неминуче відобразилося на ринку праці як областей, де йдуть активні дії, так і суміжних регіонів.

Причини безробіття молоді мають специфічний характер та різняться за її віковими групами. Аналітики виділяють два типи причин, що порушують рівновагу молодіжного ринку праці. Перший тип пов'язаний із процесом відтворення трудових ресурсів населення: навчання, виконання сімейних і домашніх обов'язків, інвалідність. Це об'єктивні причини, які існують незалежно від рівня соціально-економічного розвитку та стану ринку праці країни чи регіону. Другий тип – це вимушена неактивність молоді, що характеризує неявище безробіття, коли молоді люди, які можуть займатися економічною діяльністю, не шукають собі роботу, оскільки не вважають можливим або втратили надію на працевлаштування. Неактивність таких молодих людей є безпосереднім наслідком незбалансованості пропозиції та попиту на ринку праці й свідчить про наявність дефіциту робочих місць певної категорії.

Причиною нерівноваги на ринку праці є також небажання роботодавців наймати молодих фахівців через низький рівень практичної підготовки – 59 %, очікування високої заробітної плати і кар'єрних перспектив – 40%, а також відсутність досвіду роботи – 37 % [8]. Отже, для збалансованості ринку праці необхідно надавати можливість майбутнім спеціалістам отримати як теоретичні так і практичні навички з обраної професії.

Наступна проблема, з якою стикаються випускники навчальних закладів, – це невизначеність щодо можливостей працевлаштування за своєю професією. Значна кількість молодих людей через слабку інформованість про потреби ринку, обирає спеціальності, які є більш престижними, проте менш затребуваними підприємствами. У результаті замість обраної спеціальності вони вимушені влаштуватися на вільні робочі місця, що не відповідають фахові й досить часто потребують перекваліфікації. А це призводить до додаткових затрат з боку держави та роботодавців. Тому роботодавці й навчальні заклади повинні стати повноцінними соціальними партнерами, котрі разом можуть вирішити питання якісної підготовки фахівців. Водночас органи з працевлаштування мають інформувати молодих людей про стан ринку праці, постійно здійснювати моніторинг затребуваних спеціальностей та систематичний аналіз даних про вступні кампанії. Це дасть можливість передбачити умови працевлаштування на майбутнє за рахунок регулювання рівня пропозиції по кожній конкретній сфері діяльності.

Зауважимо також, що загальним фактором впливу на рівень безробіття в Україні є нестача інвестиційних асигнувань у національну економіку як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів. Основні причини низької привабливості національного ринку для закордонних інвесторів – це відсутність дієвої інвестиційної політики з боку держави; значна економічна нестабільність у багатьох секторах підприємницької діяльності; низька купівельна спроможність населення, а також небажання власних підприємців вкладати кошти в розвиток національної економіки і надання переваги інвестуванню за кордоном.

Автори поділяють точку зору дослідників, які акцентують увагу на тому, що соціально-економічні наслідки молодіжного безробіття є більш складними та глибокими, ніж безробіття дорослого населення. Щодо економічної складової це скорочення обсягів виробництва, а відповідно й зменшення реального ВВП і зниження рівня життя населення, поширення утриманства та нерегламентованої тіньової зайнятості й деструктивних моделей поведінки. У соціальному контексті безробіття серед молодого населення призводить до поглиблення бідності та зубожіння бюджетів молодих сімей. Як наслідок – збільшення кількості розлучень, абортів, зниження народжуваності, збільшення кількості безпритульних і покинутих дітей, дітей-сиріт; відток молодих фахівців до розвинутих країн; пошук альтернативних форм заробітку у сфері неформальної економіки і тіньового бізнесу та підрив інтересу до освіти; посилення криміногенної ситуації в країні.

Науковці засвідчують, що за даними соціальних досліджень, проведених у нашій країні, зростання чисельності непрацюючих 3-поміж молоді лише на 1 % зумовлює збільшення злочинності в молодіжному середовищі на 4 %. За оцінкою закордонних експертів, підвищення безробіття на 1 % призводить до зростання смертності на 2 %, вбивств – на 5,7 %, самогубств – на 4,1 %. Зокрема, в США воно зумовлює зростання психічних захворювань на 6 %, розлучень – на 7 %, самогубств – на 5 % [10]. Це означає, що, крім фінансових втрат, спричинених нестачею робочих місць, будуть також відбуватися втрати серед населення, що у свою чергу призведе до зростання суспільного напруження та рівня безробіття. Також значні економічні втрати будуть спричинені підвищенням рівня захворюваності й надлишкових витрат на боротьбу з наслідками збільшення рівня захворюваності серед населення. У зв'язку з погіршенням показників здоров'я в суспільстві також падатимуть показники продуктивності праці та, як наслідок, ефективність діяльності населення.

Дефіцит робочих місць приводить до зменшення заробітної плати населення, що в поєднанні з податками та факторами підвищення цін у свою чергу спричиняє зростання об'єму тіньової економіки. Значна кількість молодих людей в умовах нестачі пропозицій щодо працевлаштування або наявності таких, проте з невисокою зарплатнею, обирають для себе місця роботи, в яких пропонується вища оплата праці, але при цьому роботодавці не надають соціальних гарантій і досить часто є нелегальними, незареєстрованими структурами, які не сплачують податки.

Наразі посилюється бажання молоді емігрувати за кордон взагалі чи на певний термін. Через це спостерігається відтік зазвичай кращих фахівців з України. Бажання отримувати більш високі прибутки змушує молодь шукати шляхи своєї професійної реалізації в інших державах, які можуть запропонувати кращі умови. За даними представництва ООН в Україні, кожний п'ятий українець є потенційним мігрантом і хотів би виїхати з населеного пункту, в якому живе. За результатами дослідження міжнародної організації з міграції, від 2 до 7 млн трудових мігрантів з України перебувають за кордоном. За підсумками 2014 року, зважаючи на складну ситуацію, з України можуть виїхати близько мільйона людей. Половина українських мігрантів – молоді люди віком до 35 років [11]. Тому особливо значущими для виправлення ситуації, яка склалася, повинні бути засоби з підвищення привабливості власного ринку праці та збільшення кількості робочих місць. Експерти прогнозують, якщо в Україні реалізуються ефективні програми, розроблені урядом, короткострокова міграція зменшиться, а довгострокова не зросте.

Водночас аналіз соціально-економічних проблем, ціннісних орієнтацій та спонукальних мотивів до різних моделей поведінки на ринку праці дає змогу не лише вивчити ситуацію на ньому та виробити механізми і важелі впливу, але й закладає базис для з'ясування передумов підвищення якості людського капіталу та конкурентоспроможності робочої сили як новітнього чинника економічного розвитку й національної конкурентоспроможності. Зазначимо, що розв'язання проблеми рівноваги молодіжного сегмента ринку праці можливе лише шляхом поєднання зусиль державного регулювання, громадських інститутів, сім'ї і суспільства в цілому.

Так, у січні 2013 року набрав чинності Закон України «Про зайнятість населення», згідно з яким студентам, котрі здобули професії освітньо-кваліфікаційних рівнів «кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» і продовжують навчатися на наступному кваліфікаційному рівні, надано право проходити стажування за спеціальністю [12]. Позитивним для молоді є запис про проходження стажування до трудової книжки. Доцільно, щоб таке стажування було не тільки безплатним, але й оплачувалося хоча б мінімально. На думку експертів, термін для стажування повинен бути оптимальним, аби опанувати мінімальні навички і показати роботодавцю свої знання, ділові якості й отримати постійне місце роботи у цього ж роботодавця.

Згідно із Законом України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», державну підтримку отримують молоді спеціалісти, які вирішили працювати на селі. Але реалії сучасної життєдіяльності сільського населення вимагають від усіх суб'єктів творчих нестандартних підходів до організації нових робочих місць. Так, світовий та європейських досвід доводить, що нові робочі місця у сільській місцевості створюються завдяки вдосконаленню структури зайнятості. Зокрема, диверсифікації структури виробництва господарюючими суб'єктами, розвитку неаграрних видів діяльності. Це може бути технічний сервіс для агропромислового комплексу, харчової та переробної промисловості. А також розвиток галузей не аграрної сільської зайнятості: агротуризм, виробництво енергії на основі відновлювальних джерел, діяльність у сфері культури, мистецтва та національно-етнічної спадщини, упорядкування земельних угідь та покращення ландшафтів, розвиток соціальних послуг та надання послуг через використання Інтернету [13, с. 91].

Значну кількість робочих місць можна створити за рахунок фермерських господарств та сільськогосподарських кооперативів; надання пільгового оподаткування новоствореним підприємствам для кращого їх становлення на ринку; заохочення працедавців до найму молодих фахівців; поліпшення практичної підготовки студентів при навчанні, щоб підвищити їх рівень володіння обраною спеціальністю.

Сьогодні є можливість більш ефективно розв'язувати завдання щодо працевлаштування молоді за допомогою системи економічного стимулювання підприємств, установ і організацій шляхом розроблення та запровадження механізму заохочення роботодавців щодо зарахування на роботу або стажування випускників навчальних закладів, надання молоді першого робочого місця та його фінансового забезпечення.

Відомі українські вчені-економісти Б. Гаврилишин, В. Геєць, А. Грищенко, М. Павловський вважають дієвим заходом щодо боротьби з молодіжним безробіттям активну регіональну політику, передусім державні асигнування на розвиток відсталіх регіонів [2, с. 7].

Серед опосередкованих важелів впливу мають місце надання податкових пільг підприємствам і компаніям за створення робочих місць, компенсації витрат, пов'язаних з пошуком роботи та працевлаштуванням, прямі виплати підприємцям за кожного працевлаштованого, тобто широке впровадження економічно заохочувальних заходів, що зменшить безробіття і в молодіжному сегменті.

Нині діючим законодавством передбачено також залучення молодого працівника на роботу в провінцію шляхом матеріального заохочення, надання житла на термін його роботи та одноразової допомоги в десятикратному розмірі заробітної плати за рахунок бюджету за умови, що договір між працівником і роботодавцем, який проживає у сільській місцевості, укладається не менш ніж на три роки. Працівнику надається також право отримати це житло у власність, якщо він відпрацює у цьому населеному пункті не менше десяти років. На сьогодні більшою мірою роботу отримують випускники ВНЗ, котрі навчалися за рахунок держави та уклали трудові договори з умовою відпрацювати за фахом установлений термін, або за кошти самих підприємств.

Серед основних методів вирішення питання працевлаштування молоді суттєвим є поліпшення привабливості інвестиційного ринку держави шляхом залучення іноземних капіталів. Для цього необхідно налагоджувати контакти з різними закордонними бізнес структурами, створювати умови, в яких інвестори зможуть відчувати себе комфортно на території України. Збільшення інвестування доцільно забезпечити на законодавчому рівні спрощенням податкової політики. Важливо також налагодити інформування молоді та школярів про перспективи й особливості професійної та вищої освіти, організувати систему ознайомлення з перспективами трудової діяльності в конкретній галузі, поліпшувати й розвивати співпрацю між навчальними закладами та роботодавцями.

Сприяння розвитку самозайнятості й підприємницької діяльності молоді – один з найбільш перспективних шляхів здійснення активної політики зайнятості. Це пов'язано з тим, що переважна більшість молоді позитивно ставиться до ринкових форм господарювання, більш активна і здатна до підприємництва. У цьому напрямі доцільним є вдосконалення інституційної та інформаційної підтримки молодіжного підприємництва, поліпшення освітньої й соціально-психологічної підтримки молоді, яка хоче розпочати власну справу; сприяння в наданні пільг та отриманні кредитів; створення кредитної спілки для молодих підприємців. Влада повинна сприяти створенню таких молодіжних бізнес-центрів та інноваційних бізнес-інкубаторів, орієнтованих на реалізацію інноваційних бізнес-ідей і проектів.

Наразі понад 200 молодіжних організацій України беруть участь в обговоренні концепції Державної програми молодіжної політики на 2016 – 2020 роки. Воно відбувається в рамках Всеукраїнського форуму «Трансформація державної молодіжної політики: перспектива – 2020» [14]. Це структурований документ, який передбачає план реалізації та перелік джерел й обсягів фінансування по роках і напрямках. У концепції програми виділено чотири пріоритети, які важливі для підтримки та розвитку української молоді: неформальна освіта, працевлаштування, забезпечення житлом та здоровий спосіб життя.

Висновки. Наразі Україна має значний потенціал для подолання проблеми з працевлаштування молоді. У цілому, потребує активізації вся система механізму регулювання молодіжного сегмента ринку праці. Надалі слід удосконалювати загальнодержавні та регіональні програми зайнятості й узгоджувати реальні джерела та обсяги їх фінансування; підвищувати ефективність профорієнтаційної роботи центрів зайнятості для надання молодим людям допомоги у виборі професії. Особливої уваги потребує активізація участі підприємств, установ і громадських організацій у реалізації державної молодіжної політики. Посилення контролю державних органів влади за дотриманням законодавства України про зайнятість молоді. Системний моніторинг молодіжного сегмента ринку праці повинен забезпечувати стабільність зайнятості молоді та сприяти органічній єдності всієї системи освіти й ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гальчинський А. Економічний розвиток: методологія оновленої парадигми / А. Гальчинський // Економіка України. – 2012. – № 4. – С. 4 – 11.

2. Геєць В. Вихід з кризи (Роздуми над актуальним у зв'язку з прочитаним) /В. Геєць, А. Грищенко // Економіка України. –2013. – № 6. – С. 4 – 10.
3. Васильєв О. Прогнозування рівня безробіття в Україні / О. Васильєв // Економіка України. – 2012.– № 4. – С. 41 – 47.
4. Яковлева А.. Визначення соціально-економічної ефективності робочої сили в умовах інноваційного розвитку / А. Яковлева, М. Черненко // Економіка України. –2012. –№ 4.– С.16 – 21.
5. Лільч Л. Розвиток молодіжного ринку праці: сучасний стан, тенденції та перспективи / Л. Лільч // Україна: аспекти праці: науково-економічний та суспільно-політичний журнал.– 2011.– № 8.– С. 12.
6. Горяча О. Проблема формування та використання кадрового потенціалу підприємств України / О. Горяча // Україна: аспекти праці: науково-економічний та суспільно-політичний журнал. – 2014. – № 1. – С. 35 – 41.
7. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Ринок праці 2014: як боротися з молодіжним безробіттям [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nk.ua/obshchestvo/72407-rynok-truda-2014-kak-borotsya-s-molodezhnoy-bezrabotitsey>.
9. В Україну прийшов ринок роботодавця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hh.ua/employer/2538>.
10. Бортнік С.М. Молодіжне безробіття в Україні: сутність, причини та шляхи розв'язання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://asconf.com/rus/archive_view/634/
11. Еміграція із України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://t.rian.com.ua/analytics/20141124/359895959.html>
12. Закон України «Про зайнятість населення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
13. Гнибіденко Б.Й. Трансформація ринку праці на селі: перспективи оптимізації неформеної зайнятості сільського населення / Б.Й. Гнибіденко, А.Д. Руснак // Економіка України. – 2014. – № 4.– С. 83 – 93.
14. Концепції Державної програми молодіжної політики на 2016 – 2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/14502>.
15. Колешня Л. Створення робочих місць в умовах реалізації державних цільових програм та інфраструктурних проектів в регіонах / Л. Колешня, Н. Анішина // Україна: аспекти праці: Науково-економічний та суспільно-політичний журнал. – 2014. – № 2. – С. 11 – 16.

УДК 331. 431

Титаренко Любов Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент. **Малюга Сергій Валерійович**, студент. Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка. **Молодіжний сегмент ринку праці в системі національної економіки**. Досліджено особливості сучасного молодіжного сегмента ринку праці та узагальненні економічних чинників, що впливають на його рівновагу.

Ключові слова: ринок праці, пропозиція праці, попит на працю, безробіття, трудовий потенціал, молодіжна політика.

УДК 331. 431

Титаренко Любовь Михайловна, кандидат экономических наук, доцент. **Малюга Сергей Валериевич**, студент. Полтавский национальный технический университет им. Ю. Кондратюка. **Молодежный сегмент рынка труда в системе национальной экономики**. Исследованы особенности современного молодежного сегмента рынка труда и обобщены экономические факторы, определяющие его равновесие.

Ключевые слова: рынок труда, предложение труда, спрос на труд, безработица, трудовой потенциал, молодежная политика.

UDC 331. 431

Lyubov M. Tytarenko. PhD, Associate Professor, Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University. **Sergiy V. Malyuga**, student, Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University. **Young people segment of labor market in the national economy system**. The article considers the peculiarities of the modern youth segment of the labor market and summarizes the economic factors determining its balance.

Keywords: labor market, labor supply, labor demand, unemployment, labor potential, youth policy.